

2026 BÜTÇE SUNUŞU

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu

MURAT
KURUM

Çevre, Şehircilik ve
İklim Değişikliği
Bakanı

2026 BÜTÇE SUNUŞU

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu

27 KASIM 2025

MURAT
KURUM

Çevre, Şehircilik ve
İklim Değişikliği
Bakanı

*Bu kitap, "Sıfır Atık Projesi" kapsamında
geri dönüşümden elde edilen materyaller ile hazırlanmıştır.

BÜTÇE RAKAMLARI

Bakanlık Bütçesi	275 milyar 11 milyon 91 bin TL
Kentsel Dönüşüm Başkanlığı Bütçesi	111 milyar 125 milyon 662 bin TL
Tapu ve Kadastro GM Bütçesi	15 milyar 962 milyon 597 bin TL
Meteoroloji GM Bütçesi	6 milyar 86 milyon 888 bin TL
İklim Başkanlığı Bütçesi	563 milyon 370 bin TL

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Kıymetli Üyeleri,

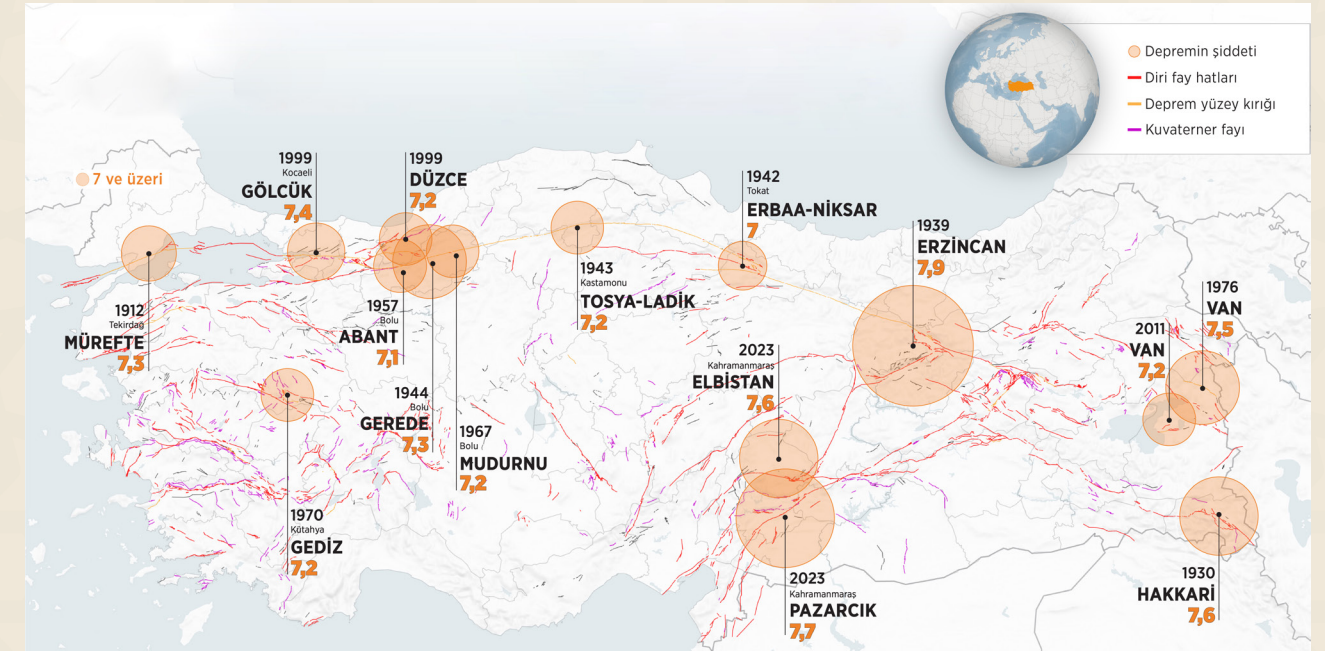
Sizleri, basın mensuplarımızı ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. Bugün bakanlığımızın sayısız hizmet ve eserle geçen 1 yılının muhasebesini yapacağımız ve hedeflerimizi sunacağımız toplantımızın hayırlı olmasını diliyorum.

Kıymetli Milletvekilleri,

Türkiye, bizim cennet vatanımız. Bu güzel vatan; dört mevsimi aynı anda yaşatan eşsiz coğrafyası, uçsuz bucaksız kıyıları ve denizleri; binlerce yıllık şehircilik birikimiyle dünyanın en güzel ülkesidir.

Böylesine kıymetli toprakların sahibi olan milletimiz, bir yandan bu güzelliklerin ayrıcalığını yaşarken; bir yandan da sayısız yıkıcı depremle, kalbinde derin acılar taşıyan bir millettir.

Evet, son 120 yılda tam 20 büyük deprem yaşayan milletimiz; onbinlerce vatan evladını gözyaşlarıyla toprağa vermiştir. Ne yazık ki halen, 86 milyonluk büyük ailemizin yüzde 71'i, deprem riski yüksek bir coğrafyada hayat sürmektedir.

Son afeti, 10 Ağustos'ta, Balıkesir Sındırgı'da yaşadık. Sadece son 5 yılımıza bile mercek tuttuğumuzda; Elazığ'da, Malatya'da, İzmir'de büyük depremler yaşadığımızı görüyoruz.

Dün nasıl, o zor günlerde devlet ve millet el ele verip, evsiz kalan kardeşlerimize, yalnızca bir yılda tam 45 bin yeni yuvayı teslim ettiysek; bugün de Sındırgı'da 744, Bigadiç'te 24 yuvamızın inşasına aynı hızla başladık. 1 ay bile geçmeden temellerimizi attık; 1 yıl içerisinde de anahtarlarını teslim edeceğiz.

İzmir - Bayraklı

İzmir - Merkez

Elazığ - Sürsürü Mahallesi

Evet, 6 Şubat 2023'te **Asrın Felaketiyle** sarsıldık. 11 ilimizde binlerce kardeşimizi kaybettik.

6

Depremi ilk dakikısından itibaren, afetzede kardeşlerimizin yanından bir an bile ayrılmadık. Afetin 15. gününde ilk temelleri attık, 45. günde ilk anahtarları teslim ettik. Bu hızımız hiç durmadı ve işte 2 hafta önce de Adıyaman'ımızda, 350 bininci konutumuzun anahtarlarını kardeşlerimize sunduk.

Allah'ın izniyle; hak sahiplerine verdiğimiz söz olan 453 bin konuttan çok daha fazlasını yılsonuna kadar teslim edeceğiz.

7

Bugün geldiğimiz nokta, açık ve net söylüyorum ki; tam bir devlet-millet başarı hikâyesidir. Türkiye Cumhuriyeti; 200 bin işçi, mimar ve mühendis ordusuyla; afetzede vatandaşlarımız yuvalarına 1 saat daha erken kavuşsun diye; saatte 23, günde 550 konut teslim eden bir ülkedir.

452 BİN 983
İNŞAATI BAŞLANAN

358.859 KONUT
62.817 KÖY EVİ
31.307 TİCARET

174 AYRI ALANDA 3.481 ŞANTİYEDE
200 BİN PERSONEL

350 BİN 178
TESLİM EDİLEN

286.708 KONUT
51.281 KÖY EVİ
12.189 TİCARET

102 BİN 805
DEVAM EDEN

72.151 KONUT
11.536 KÖY EVİ
19.118 TİCARET

Sadece hükümetimizin değil, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği liderlerinin, yabancı mevkidaşlarımızın, yerli ve yabancı binlerce medya temsilcisinin, hangi partiden olursa olsun bölgedeki tüm belediyelerin de şahitliğiyle söylüyorum ki; deprem bölgesinde; dünyanın en hızlı ve en büyük konut seferberliği gerçekleşmiştir ve tamamlanmasına sayılı günler kalmıştır.

Çalışmalarımızı yerinde gören tüm bilim insanlarımızla, siyasetçilerle, sivil toplumla ve her kesimden uzmanla ortak inancımız ve objektif görüşümüz şudur! Afet bölgesinde atılan bu dev adım, sadece bir bölgenin değil, Türkiye Yüzyılı'nın temellerini atmaktadır! Orada kurulan her yeni şehir, yalnızca 11 ilin değil, 780 bin kilometrekare vatan toprağının, Türkiye Cumhuriyeti'nin yarınlarını inşa etmektedir!

Hatay Antakya - Öncesi

Hatay Antakya - Sonrası

Kıymetli Milletvekilleri,

Şimdi ben sizlere, 11 ilimizde yaptığımız çalışmalar detaylı bir şekilde arz etmek isterim. **Tarihimizin, kültürümüzün kalbi Hatay’ımızda;** 98 bin konutumuzu başarıyla teslim ettik. Yılsonuna kadar bu sayıyı yeni yuvalarımızla birlikte 153 bin sayısına ulaştıracacağız.

Hatay - Arsuz

Hatay - Hassa

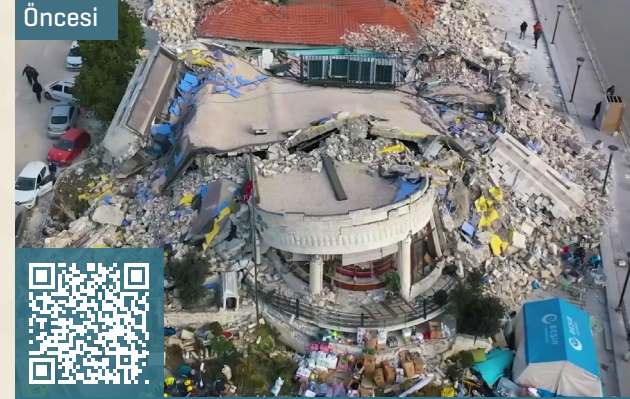
Hatay’ımız için hummalı bir şekilde çalışıyor; Atatürk Caddesi’nden başlayarak, Tarihi Meclis Binası, Habibi Neccar Camisi, Uzun Çarşı ve Antakya’nın tüm tarihi bölgelerini yeniden ihya ediyoruz.

Hatay - Atatürk Caddesi

Sonrası

Hatay - Tarihi Meclis Binası

Sonrası

Hatay - Habibi Neccar Camii

Sonrası

HATAY 98 BİN KONUT

İlgili konu için
hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak
izleyebilirsiniz.

İstiklalimizin şehri Kahramanmaraş’ımızda 52 bin konut, köy evi ve iş yerini teslim ettik; yıl sonuna kadar bu sayıyı 74 bine ulaştıracacağız. Maraş’ın ticaretini yeniden canlandırmak için de; Tarihi Kapalı Çarşı ve Demirciler Çarşısı’nın restorasyonunda artık son aşamaya geldik.

Kahramanmaraş - Trabzon Caddesi

Kahramanmaraş - Ebrar Sitesi

Kahramanmaraş - Kapalı Çarşı

Kahramanmaraş - Demirciler Çarşısı

Kahramanmaraş - Azerbaycan Mahallesi

KAHRAMANMARAŞ
52 BİN KONUT

İlgili konu için
hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak
izleyebilirsiniz.

Battal Gazi'nin emaneti Malatya'mızda da 79 bin bağımsız bölümün 68 binini vatandaşlarımıza teslim ettik. Söğütlü Camii, Tarihi Bakırcılar Çarşısı ve kent meydanı projelerimizle Malatya'mıza; kafeleri, restoranları ve dükkânlarıyla yepyeni bir ticaret ve buluşma noktası kazandırıyoruz.

Malatya - Valilik Binası ve Meydan

Malatya - Yeşilyurt

14

Çarşıımızın hemen yanında bulunan ve iki ay gibi kısa bir sürede tamamladığımız yeni valilik binası ve kent meydanıyla birlikte şehrimizin silüetini güzelleştiriyor, kent kimliğini güçlendiriyoruz.

Malatya - Bakırcılar Çarşısı

Malatya - Bakırcılar Çarşısı

Malatya - İkizce

15

Yiğitlerin şehri Adıyaman’ımızda 38 bin bağımsız bölümü teslim ettik, bu sayıyı da 43 bine tamamlayacağız.

Şehrin tam kalbi olan bir alana; yeni ticarethaneleri, cami ve sosyal mekânlarıyla Adıyaman’ın ruhunu en güzel şekilde yansıtan bir meydan inşa ederek; esnafımızın, vatandaşımızın mutluluğuna şahit olduk.

Adıyaman - Kent Meydanı

Adıyaman - Örenli

Adıyaman - Gölbaşı

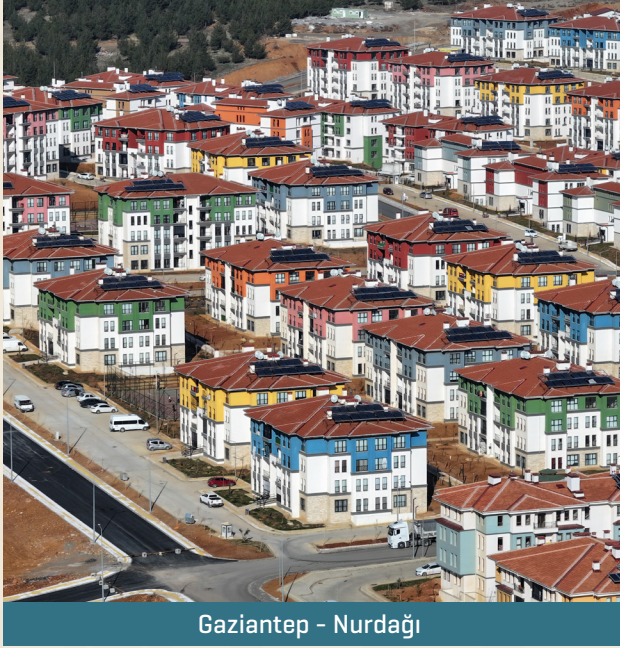
Adıyaman - İndere

ADİYAMAN
38 BİN KONUT

İlgili konu için
hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak
izleyebilirsiniz.

Yine, Büyük lider Şahin Bey'in Gaziantep'ine; söz verdiğimiz 29 bin 500 konutun 29 binini yapmanın şerefine eriştik.

Gaziantep - Nurdağı

Gaziantep - Islahiye

İlgili konu için
hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak
izleyebilirsiniz.

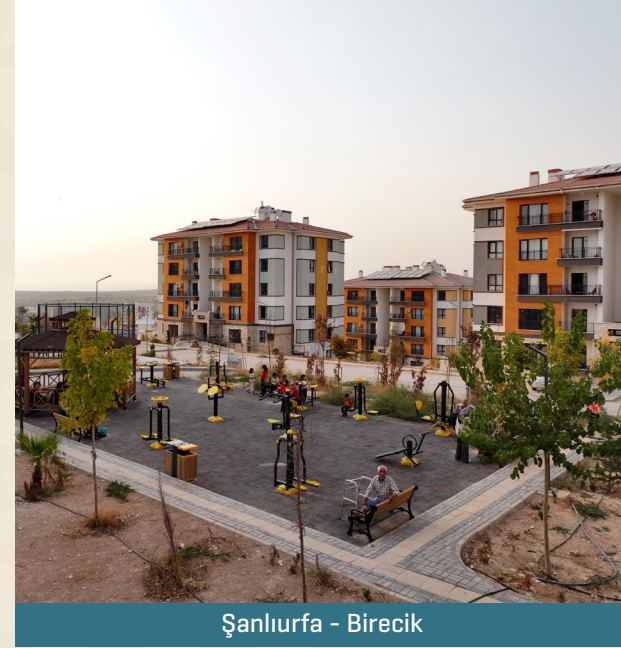
GAZİANTEP
29 BİN KONUT

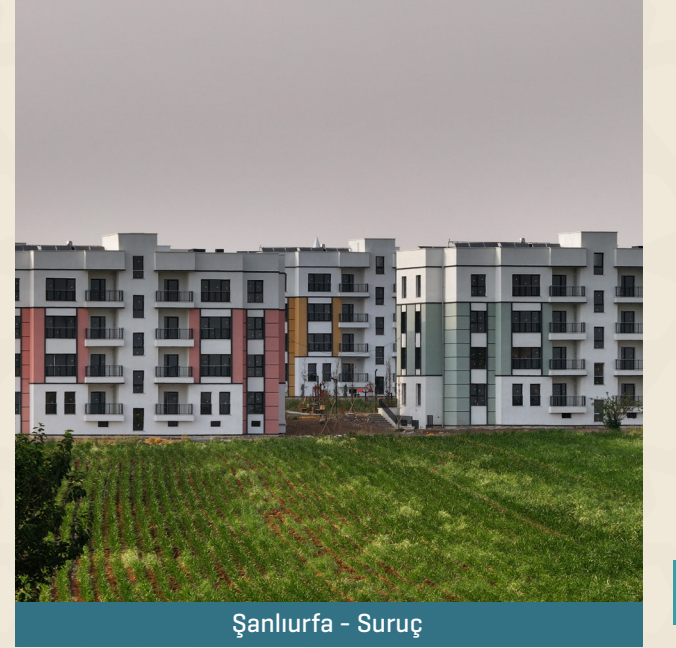
İlgili konu için
hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak
izleyebilirsiniz.

ŞANLIURFA
12 BİN KONUT

Diğer illerimize baktığımızda; **Şanlıurfa'mızdaki** 14 bin konutun 12 binini;

Şanlıurfa - Birecik

Şanlıurfa - Suruç

Diyarbakır’ımızda 17 bin konutun 16 binini;

Diyarbakır - Oğlaklı

Diyarbakır - Oğlaklı

20

DİYARBAKIR
16 BİN KONUT

İlgili konu için
hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak
izleyebilirsiniz.

Adana’ımızda 12 bin konutun 11 binini teslim ettik.

Adana - Ceyhan

Adana - Ceyhan

21

ADANA
11 BİN KONUT

İlgili konu için
hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak
izleyebilirsiniz.

Yine, **Osmaniye’imizde** 12 bin konutun 9 bin 200’ünü,

Osmaniye - Düziçi

Osmaniye - Yaverpaşa

22

Elazığ’ımızda 13 bin konutun 12 bin 300’ünü;

Elazığ - Palu

Elazığ - Yemişlik

23

Kilis’imizde 2 bin 861 konutun 2 bin 261’ini teslim ettik.

Kilis - Merkez

24

Az evvel birkaç örneğini verdiğim meydan projelerimizi; yeni işyerleri ve çevre düzenlemeleriyle; hem kültürel hem de ekonomik anlamda en verimli hale getirdik.

Şu ana kadar tam 12 bin işyerimizi esnafımıza teslim ettik, 31 binini de yılsonuna kadar teslim ederek; 43 bin yeni dükkânla; şehirlerimizi kalkındırıyor; yüzbinlerce kardeşimize istihdam imkânı sunuyoruz.

Deprem bölgesinde bir başka şehircilik rekorunu; altyapı yatırımlarımızla kırdık. Dile kolay, çevre uzunluğu 11 bin kilometreyi aşan altyapı çalışmalarımızla; Türkiye’nin çevre uzunluğuna denk bir altyapı projesini de milletimize armağan ettik.

Hatay - Atık Su Tüneli

25

Depremden etkilenen köylerimizde de yöresel mimariye sadık kalarak; toprağımıza, Anadolu kültürümüze sahip çıkan, gelecek nesillere yaşanabilir bir köy hayatı sunan bir bakış açısıyla hareket ettik.

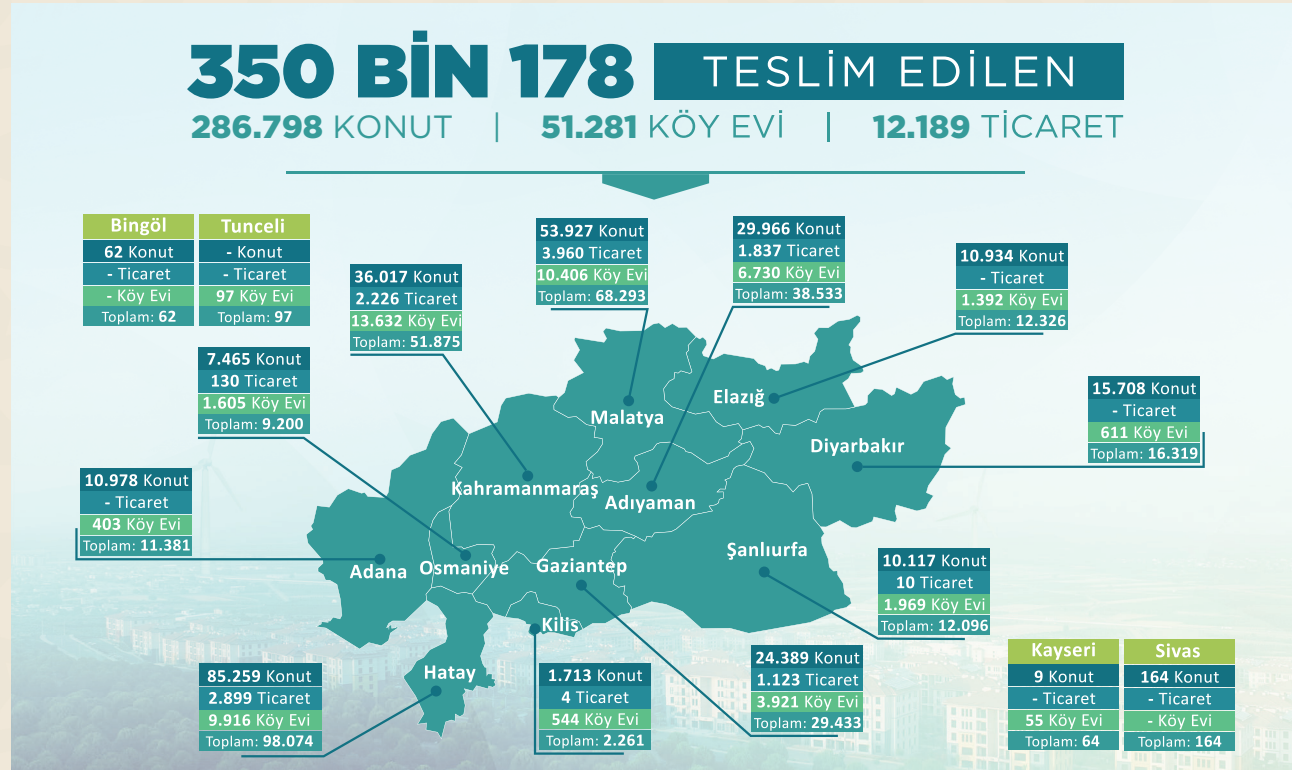

Kahramanmaraş - Kızılseki

Hatay - Kumlu

Tam **4.333** köyümüzde, **46 bin** köy evimizi teslim ettik. Bu sayıyı birkaç hafta içinde **63 bine** tamamlayarak; köy evlerimizi; depoları, ahırları, yolları ve tesisleriyle birlikte milletimize sunacağız. **Ve afet bölgesinde, tarihimizin en büyük kırsal dönüşümünü de tamamlamanın şerefine ulaşacağız.**

Evet, 11 ilimizde, son yuvamızın anahtarını teslim etmemize günler kaldığını mutlulukla ifade ediyorum. Bizleri o acılı günlerden bu günlere şanlı şerefle ulaştıran, bizi her zaman olduğu gibi milletimize mahcup etmeyen Cenab-ı Allah'a hamd ediyorum.

Devlet çalışmış, millet kazanmıştır. Sen-ben değil, siz-biz değil, Türkiye başarmıştır, 86 milyon hep birlikte başarmıştır. Ülkemizle, devletimizle, milletimizle gurur duyuyoruz. Tarihte eşi benzeri görülmemiş bu muazzam başarı; milletine sevdalı bir devletin gücüdür, yuva kuran liderimizin, Recep Tayyip Erdoğan'ın vizyonudur, kararlılığıdır, iradesidir!

Ben bu başarının gerçek mimarı olanlara; güvenli yuvalarında, artık geleceğe dair hayaller kurmaya başlayan tüm afetzede evlatlarımıza; bizi dualarla çağırıp dualarla yolcu eden annelerimize; bizi kendi öz evladı sayan, inanan, güvenen afet bölgesindeki 14 milyon kardeşimize çok teşekkür ediyorum.

Değerli Milletvekilleri,

Bundan tam 13 yıl önce, Sayın Cumhurbaşkanımızın, İstanbul'dan başlattıkları, **“Türkiye'nin Her Yerinde Kentsel Dönüşüm Seferberliğiyle”** Milletimizin Güvenini, Türkiye'nin Geleceğini inşa etmeye devam ediyoruz. Yerinde, gönüllü ve hızlı dönüşümü; **milletimizin istikbal, ülkemizin istiklal davası** olarak görüyoruz.

Bu anlayışla; tam 2 milyon 252 bin ev ve işyerimizi yenileyerek; yaklaşık 10 milyon insanımızı sağlıklı yuvalara taşıdık, güvenli bir geleceğe kavuşturduk.

Trabzon - Çömlekçi

Düzce

Nevşehir

Zonguldak

İlgili konu için hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak izleyebilirsiniz.

TÜRKİYE’NİN KENTSEL DÖNÜŞÜMÜ

Şu anda 81 ilimizde, 258 bin ev ve dükkânımızın yenileme çalışmalarını süratle tamamlıyoruz.

Yüksek deprem riski nedeniyle; Türkiye’de yaptığımız her 2 dönüşüm projesinin 1’ini, yani yarısını İstanbul’da yapıyoruz.

İstanbul’da bugüne kadar **924 bin** ev ve iş yerimizi dönüştürme başarısını gösterdik; **175 bin** bağımsız bölümün yapımına da devam ediyoruz. Yarısi Bizden kampanyamızla dönüşüme aldığımız **78 bin** ev ve işyerimiz hızla yapılıyor. İnşallah 2026 yılında da; İstanbul’u depreme hazırlamaya devam edecek ve hiçbir farklı gündemin İstanbul’un güvenli geleceğinin önüne geçmesine müsaade etmeyeceğiz.

İstanbul - Üsküdar

İlgili konu için hazırlanmış
görüntüleri karekodu okutarak
izleyebilirsiniz.

YARISI BİZDEN KAMPANYASI

Güngören Tozkoparan

Beykoz

Zeytinburnu

İlgili konu için
hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak
izleyebilirsiniz.

İSTANBUL'UN
HER YERİNDE
**KENTSEL
DÖNÜŞÜM**

Saygıdeğer Milletvekilleri,

Türkiye’de ayakları yere basan ve geleceği öngören en büyük konut politikasını başlatan bir hareketiz.

Vatandaşımızın ev sahibi olma isteği, yuvasına kavuşma hayalini biliyor, bu hayalleri gerçekleştirmek için çalışıyoruz.

Bu noktada; sosyal konutlarımızı, hem deprem dönüşümünün bir parçası; hem gerçek sosyal devletin en somut ispatı olarak görüyor; devletin milletiyle birlikte güçlenmesine imkan tanıyan stratejik bir yatırım olarak bakıyoruz.

Her zaman olduğu gibi, belirlediğimiz hedefi sözde bırakmıyor, **“Dar gelirli tek bir vatandaşımız evsiz kalmayacak!”** cümlesindeki o siyasi cesareti somut eserlerimize yansıtıyoruz.

Yaşadığımız afetlerde dimdik ayakta duran; tek bir çatlak dahi almayarak şehircilik tarihine geçen; on yıllardır kendisine yapılan eleştirilere cevap vermeyen, bunun yerine hiç durmadan yuva kuran ve o eleştirenleri utandıran TOKİ’imizle; 24 yıla yaklaşan hikayemizin sonucunda; bu millete tam **1 milyon 750 bin** konut sunmanın gururunu yaşıyoruz. 5 milyondan fazla dar gelirli kardeşimizi yeni yuvasına kavuşturmanın şerefini, bir madalya gibi göğsümüzde taşıyoruz.

Bugün 81 ilimizde **1.615 şantiyede, 410 bin** yuvamızın, park, bahçe, cami, okul ve sosyal donatımızın inşasını kararlılıkla sürdürüyoruz.

İlgili konu için hazırlanmış görüntüleri karekodu okutarak izleyebilirsiniz.

**EV SAHİBİ
TÜRKİYE**

Fakat biz, milleti için yaptığı her şeyi az bulan bir kadroyuz, bu sayılarla yetinmiyor, daha fazlasına koşuyoruz.

Hatırlayacaksınız, geçtiğimiz yıl yine buradan milletimize; **“Türkiye’nin en büyük sosyal konut kampanyasını, 2025 yılı sonu itibariyle başlatacağımızın”** sözünü vermiştik.

Daha yıl sonu bile gelmeden, **24 Ekim’de** Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifleriyle **“Ev Sahibi Türkiye”** dedik ve Yüzyılın Konut Projesini milletimize sunduk.

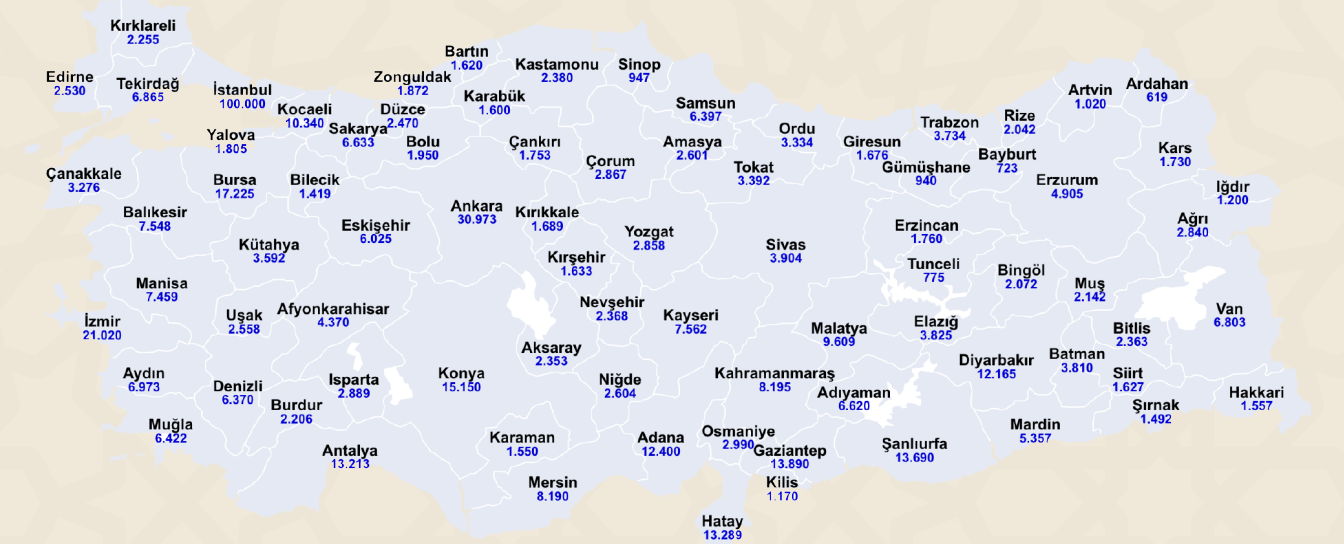

81 ilimizde yapacağımız 500 bin sosyal konutun 100 binini, İstanbul’umuzda inşa edeceğiz. Bu projemizden faydalanacak dar gelirli kardeşlerimiz, 6.750 liradan başlayan taksitlerle, yüzde 10 peşinat, 240 ay vadeyle evlerini alabilecekler.

Yine bu projeyle ilk kez uygulamaya başlayacağımız kiralık konut sistemimizle; İstanbul’da yapacağımız 100 bin konuta ilave olarak, 15 bin kiralık konut daha yapacağız.

Bu projemizle; vatandaşımıza yeni bir yuva sunduğumuz gibi, yepyeni yaşam alanları, istihdam kapıları, ekonomik fayda da sunuyoruz. 500 mahalle konağımızı, 500 anaokulumuzu, aile sağlığı merkezimizi, gündüz bakım evi, el sanatları üretim merkezi, taziye evi, misafırhane ve spor salonunu da milletimize armağan ediyoruz.

İllere Göre 500.000 Konut Dağılımı

Başvuruların başladığı 10 Kasım'dan bugüne, iftiharla söylüyorum ki; **yaklaşık 5 milyon** müracaat etmiştir. Yüzyılın Konut Projesi; bu katılım sayısı ile, Cumhuriyet tarihi boyunca kamu eliyle başlatılan projeler arasında, en yüksek başvuruya mazhar olan proje olarak şehircilik tarihindeki yerini almıştır.

Çünkü milletimiz; devletin, hükümetinin ve liderinin sözüne sonuna kadar güvenmekte ve yanında durmaktadır.

İnşallah, ilk kuramızı 29 Aralık'ta çekeceğiz. Hemen temelleri atacak ve 500 bin yuvamızın ilk anahtarlarını Mart 2027'de sahiplerine sunacağız. **Şimdi sizlere, bu konut hamlesinin, nasıl bir ekonomik gücü harekete geçireceğini de ifade edeyim.** Projemiz; 1,5 trilyon liralık bir ekonomik büyüklüğüyle; 300 ayrı sektörde görülmemiş bir ticari hareketliliği ortaya çıkaracak; milli ekonomimize katkı verecek, yüzbinlerce kardeşimize iş imkanı sunacaktır.

Ve tabi ki bu projeye milletimizin canına tak eden haksız ve yersiz konut kiralalarını ve fiyatlarını en aşağı seviyelere çekeceğiz. Projemizin pozitif etkisini, şu anda bile birçok şehrimizde gözlemliyoruz ve bundan büyük bir mutluluk duyuyoruz.

Değerli Milletvekilleri,

Bugün, İklim değişikliği nedeniyle; yaklaşık 900 milyon insan, kuraklık, sel ve hava kirliliği gibi birden fazla olumsuz etkiyi aynı anda yaşamaktadır.

2025 yılının ilk yarısında doğal afetlerden kaynaklanan toplam ekonomik kayıp, yaklaşık 131 milyar doları geçmiştir ve bu kayıpların %88'i meteorolojik kaynaklıdır.

Ülkemiz de, hem denizlerle çevrili olması hem de farklı iklim ve ekosistemleri barındırması nedeniyle, dünyanın en hassas iklim bölgelerinden biri olan Akdeniz havzasında yer aldığı için; çok büyük bir risk altındadır.

Son 30 yıla baktığımızda; Akdeniz Havzası'nda yaşanan ekstrem hava olaylarının sayısında tam 2 kat artış olduğunu biliyoruz.

Türkiye'de her yıl ortalama 2 bin civarında orman yangını çıkmakta ve bu sayı düzenli olarak artmaktadır.

Geçtiğimiz yıllarda Antalya, Muğla ve İzmir’de büyük yangınlar yaşadık. Yine sel açısından baktığımızda; Kastamonu, Sinop, Bartın, Rize, Giresun ve Trabzon’da tarihimizin en etkili sel hadiselerine tanık olduk.

Tüm bu bölgelerde yeni yuvalarımızı yapıp teslim ettik ama; geçtiğimiz yaz; İzmir’den Hatay’a, Bursa’dan Balıkesir’e, Bilecik’ten Karabük’e kadar yangın felaketleriyle bir kez daha sınandık.

Zonguldak - Tosunlar Köyü

İzmir - Karadoğan Köyü

Bakanlık olarak; yangının üzerinden 1 ay bile geçmeden; Ödemiş, Bilecik’te ve Karabük’te 326 köy ev, ahırın yapımını başlattık.

Karabük - Afet Konutları Temel Atma Töreni

Tabi iklim kaynaklı olarak yaşadığımız bu afetlere karşı topraklarımızı ve milletimizi korumak için; 2053 Net Sıfır Emisyon ve Yeşil Kalkınma Hedefimize sıkı sıkıya sarılıyoruz, titizlikle uyguluyoruz.

2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi Yol Haritamızı Bakü'de düzenlenen COP29'da dünya kamuoyuyla paylaştık.

Yine geçtiğimiz hafta Brezilya'da, 30. Taraflar Konferansı'na katılarak, hedeflerimize giden yolu sonuna kadar açacak tarihi bir başarıya imza attık.

İklim değişikliğiyle mücadeledeki verimli çalışmaların, uyum noktasındaki azimli duruşumuzun, kararlı müzakerelerin ve aktif diplomasinin sonucu olarak; Türkiye'yi 2026 yılında düzenlenecek **COP31'in** ev sahibi yaptık.

Altını kalın çizgilerle çizmemiz gerekir ki; bu, yalnızca küresel bir organizasyona ev sahipliği yapmak değildir; bu, Türkiye'nin uluslararası arenada çevre ve iklim diplomasisinde kazandığı itibarın, örnek alınan stratejik vizyonunun, uzun yıllar süren gayretlerin ve en çok da gençlerimizin ısrar ve fikirlerinin bir sonucudur.

Bugün COP31 başkanlığıyla Türkiye, o gençlerin hayalini bir adım daha ileriye taşımış; dünyanın çevre politikalarını belirleyen en büyük platformun direksiyonuna geçmiş, küresel iklim gündemini yönlendirme fırsatını eline almıştır. İklim değişikliğiyle mücadelede; yol gösteren, öncülük eden bir aktör hâline gelmiştir.

Bundan böyle dünya, çevre politikaları konuşulurken Türkiye'nin sözünü daha güçlü duyacak; verilen kararların merkezinde Türkiye'nin vizyonunu bulacaktır. COP31 başkanlığı, bir sonuç değil; yeni bir başlangıçtır. Bu yeni başlangıcı hep birlikte daha güçlü kılacağımıza yürekten inanıyorum. Ülkemize ve tüm insanlığa hayırlı olmasını diliyorum.

Kıymetli Milletvekilleri,

Türkiye'nin bu başarısına giden yol; siz değerli vekillerimizin de katkılarıyla onaylanan **İklim Kanunumuzla** birlikte sonuna kadar açılmıştır. Şu anda, İklim Kanunumuzu tamamlayacak olan ikincil mevzuat hazırlığımız hızla devam ediyor.

2026 yılında hayata geçireceğimiz Türkiye Emisyon Ticaret Sistemiyle sera gazı emisyonlarını azaltacak; dış ticaretteki rekabet gücümüzü artıracak, çevresel ve ekonomik çıkarlarımızı koruyacağız.

Az evvel ifade ettiğim gibi; her geçen gün daha fazla kuvvetli meteorolojik hadise ile karşı karşıya kalıyoruz.

Meteorolojik mobil erken uyarı sistemlerimizle, milletimizin can ve mal emniyeti için çalışmaya devam ediyoruz. Doğal kaynaklarımızı korumak için; **çölleşmeyle mücadele** çabalarımızı da her geçen gün arttırıyoruz. Tahrip olmuş hazine arazilerinde 2021'den bu yana 8,5 milyon m² alanı ağaçlandırdık.

Meteorolojik Mobil Erken Uyarı Sistemi

Değerli Milletvekilleri,

Bugün en kritik çevre koruma başlıklarından biri de **atık ve atık yönetimidir**. Bakın, bugün dünyada yılda 2 milyar ton katı atık üretilmekte, bu miktarın 2050 yılına kadar iki katına çıkması beklenmektedir. Bu durum, ekosistemleri ve küresel ekonomiyi aynı anda tehdit etmektedir. İşte tam bu noktada; **sıfır atık politikaları** bir çözüm olarak öne çıkmaktadır.

Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin öncülüğündeki Sıfır Atık Seferberliğimizle; atık sorununa dair en net çözümü ortaya koyarak; 205 bin bina/yerleşkede sıfır atık yönetim sistemini kurduk.

Bu sayede; 10 milyon hanenin yıllık elektrik faturası kadar tasarruf, 10 şehir hastanesi veya 500 okul inşa edilebilecek büyüklükte kaynağa ve yüz binlerce kişiye istihdam sağlayacak iş gücüne karşılık gelen 256 milyar lirayı ekonomiye geri kazandırdık. Ve en önemlisi de 553 milyon ağacın kesilmesini engelledik; 150 milyon ton karbondioksit salınımını önledik.

Muğla - İztuzu

Şimdi de; Ulusal Depozito Yönetim Sistemimizle yeni bir aşamaya geçtik. Çevremize ve ekonomimize katkı sunmak için; ilk makine ve altyapı kurulumunu, Sakarya'dan başlattık. Samsun, Erzurum, Konya, İzmir, Gaziantep ve Mersin'de sistemi devreye aldık. 2026 yılında her ilimizde depozitolu sisteme geçerek; ekonomimize yıllık 350 milyar TL katkı sunacak; 100 bin kardeşimize yeni iş imkânı sağlayacağız.

44

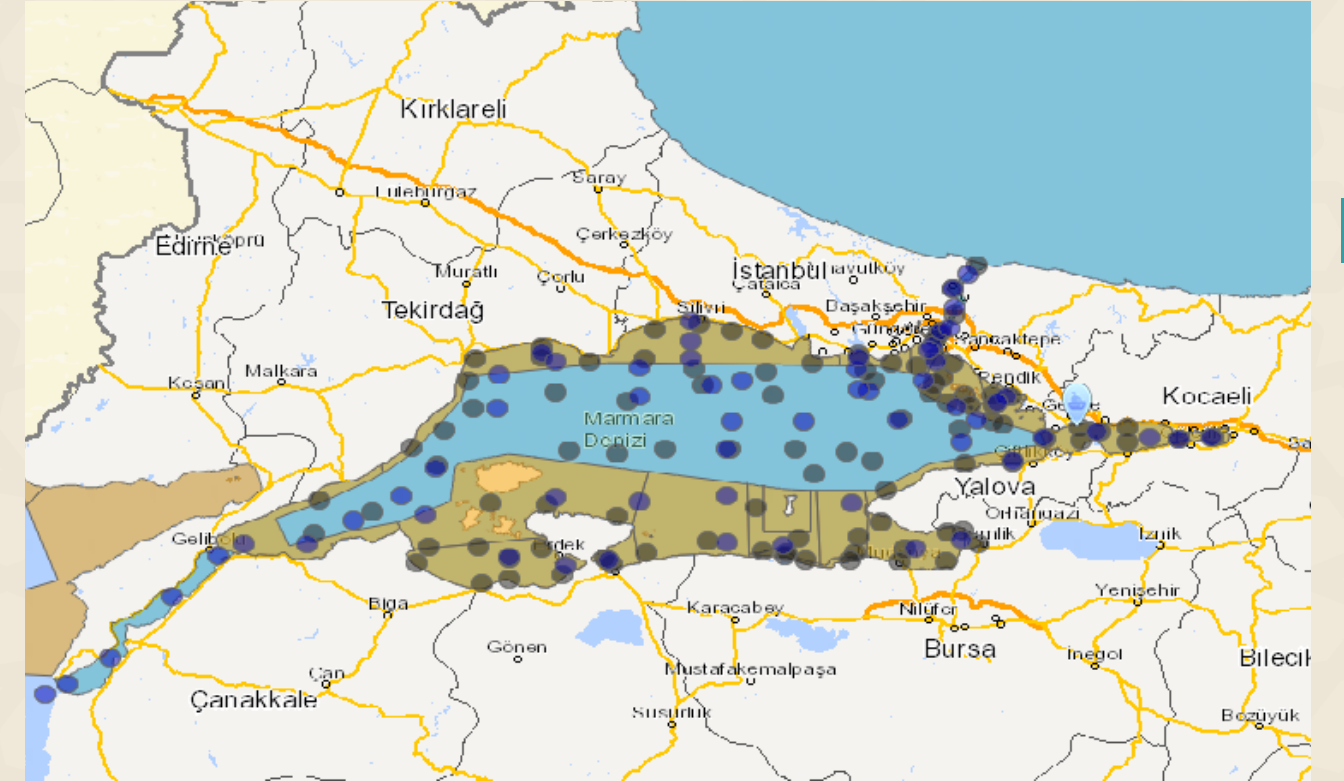

Değerli Milletvekilleri,

Mavi Vatanımıza; sadece milli güvenliğimiz açısından değil; çevresel sürdürülebilirliği de merkeze alan bir bakış açısıyla yaklaşıyoruz.

Bugün, denize kıyısı bulunan 28 ilimizde ve Van'da; deniz çöpleri eylem planlarımızı çalıştırarak; 300.000 ton atığı topladık ve bertaraf ettik.

Marmara Denizi'nde, izleme noktamızı 150'ye çıkardık. 1000 metreküp ve üzeri tüm arıtma tesislerini 7/24 online takibe aldık. Şu anda **İzmit körfezimizde;** Avrupa'nın en kapsamlı çevre ve denizcilik projesini yürütüyoruz.

45

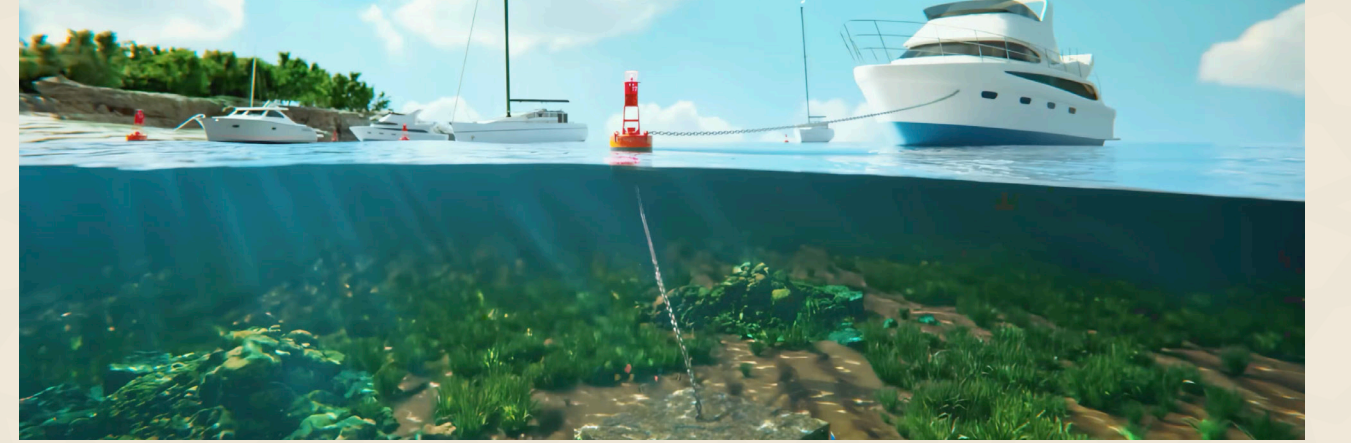
Körfezde, 1.850.000 m² denizel alanı taradık ve 1.620.000 m³ dip çamurunu, Marmara Denizi'nden uzaklaştırdık; yani oksijeni artırdık, biyolojik çeşitliliği koruduk. Hatırlayacaksınız; 2024'te, **İzmir İç Körfez'de** yaşanan balık ölümleri üzerine harekete geçmiş; Bilim Kurulumuzu oluşturmuş, 15 maddelik İzmir Körfezi Eylem Planımızı milletimizle paylaşmıştık. Halen, eylem planımızdaki adımların ilerleme durumunu, anlık olarak takip ediyoruz.

İlgili konu için hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak izleyebilirsiniz.

İZMİT KÖRFEZİ TEMİZLİĞİ ÇALIŞMALARI

Mapa-Şamandıra Projemize, pilot bölge olarak belirlediğimiz Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde başladık. 90 kilometrekare alandaki 17 koyda sistemi kuracak, yüzlerce tekneye hizmet vereceğiz.

Deniz trafiğini düzenleyerek; hem atıkların denize deşarjını önleyecek hem de denizlerimize nefes aldırın çayırıları ve ekosistemi koruyarak, çevreyle uyumlu bir deniz turizmini kalıcı hale getireceğiz.

Fethiye - Göcek Koyu

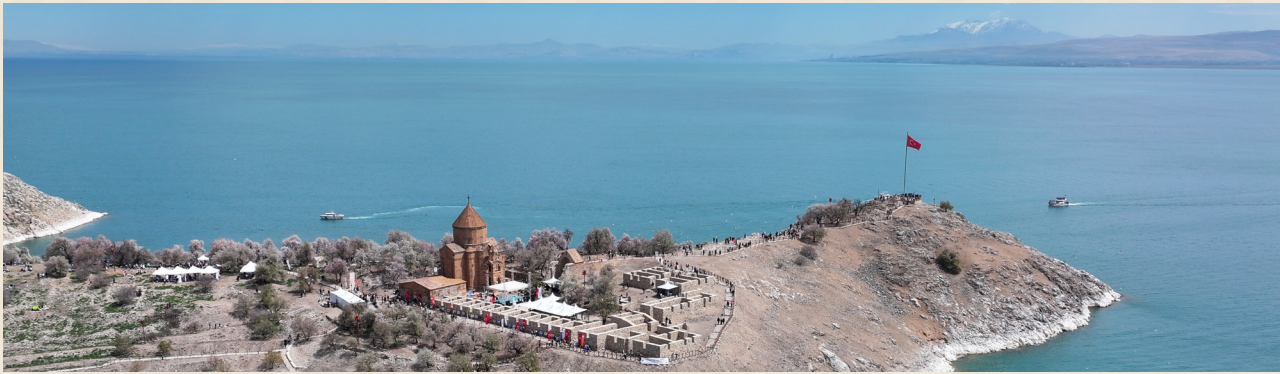
İlgili konu için hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak izleyebilirsiniz.

MAPA-ŞAMANDIRA PROJESİ

Göllerimize baktığımızda; Van Gölü Havza Koruma Uygulama Programımızla; Van ve Tatvan sahilinden milyonlarca metre küp çamuru çıkardık ve bertaraf ettik.

Van Gölü Havzası

İlgili konu için hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak izleyebilirsiniz.

VAN GÖLÜ
HAVZASINI
KORUMA

Mogan ve Eğirdir Göllerimizde yüzey temizliğini tamamlarken; Akşehir ve Beyşehir göllerinde çalışmalarımıza süratle devam ediyoruz.

Isparta - Eğirdir Gölü

İlgili konu için hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak izleyebilirsiniz.

EĞİRDİR GÖLÜ
YÜZEY
TEMİZLİĞİ

Bu yıl içinde yaptığımız yeni bir düzenlemeyle; gri su ve yağmur suyu hasadı için en sert tedbirler olarak, su tasarrufu sağlanması konusunda önemli bir adım attık. Böylece yağmur suyu toplama sistemlerinden yıllık 6.2 milyon, gri su toplama sistemlerinden ise yıllık 4 milyon m3 tasarruf etmeyi hedefliyoruz.

En kıymetli karbon yutak bölgeleri olan korunan alanlarımızı ülke yüzölçümünün %13,33'üne ulaştırdık ve bu oranı arttırmak için bilim insanlarımızla ortak gayrete devam ediyoruz.

Değerli Milletvekilleri,

Şehirlerimizin nefes alma merkezleri olan, kentsel ısıyı düşüren, havayı temizleyen ve doğal afetlerde milletimize toplanma alanı olan **millet bahçelerimizi** yapmaya devam ediyoruz.

81 ilimizde 82 milyon metrekare alandaki 543 millet bahçesinin yapımına başladık, 313'ünü teslim ettik.

İlgili konu için
hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak
izleyebilirsiniz.

81 İLDE 81 MİLYON m² MİLLET BAHÇESİ YAPIYORUZ

Bursa - Vakıfköy Kent Parkı Millet Bahçesi

İstanbul - Beykoz Millet Bahçesi

Ankara - Başkent Millet Bahçesi

Manisa - Gümüşçayı Masal Ormanı Millet Bahçesi

Trabzon - Akçaabat Millet Bahçesi

Eskişehir - Recep Tayyip Erdoğan Millet Bahçesi

En son İstanbul’umuzda; 1 milyon 215 bin metrekare genişliğiyle Türkiye’nin en büyük millet bahçesi ünvanını taşıyan **Atatürk Millet Bahçemizi** hizmete sunduk. Allah korusun bir afet olduğunda, yüzbinlerce İstanbulluyu barındıracak 40 bin çadırın ve 2 bin konteynerin kurulacağı; hastaneden aş evlerine kadar her türlü ihtiyaca cevap verecek bir afet toplanma alanı olarak tasarladığımız millet bahçemiz milletimize hayırlı olsun.

İlgili konu için
hazırlanmış görüntüleri
karekodu okutarak
izleyebilirsiniz.

ATATÜRK HAVALİMANI MİLLET BAHÇESİ

52

Değerli Milletvekilleri,

İller Bankamızla; iktidara geldiğimiz 2002’den bugüne; içme suyundan atık suya, katı atıktan yenilenebilir enerjiye kadar 1 Trilyon TL yatırım değerindeki 10.800 projeyi başarıyla hayata geçirdik. Şu anda halen; 71 milyar lira değerindeki 278 projeyi, belediyelerimizle yapmaya devam ediyoruz.

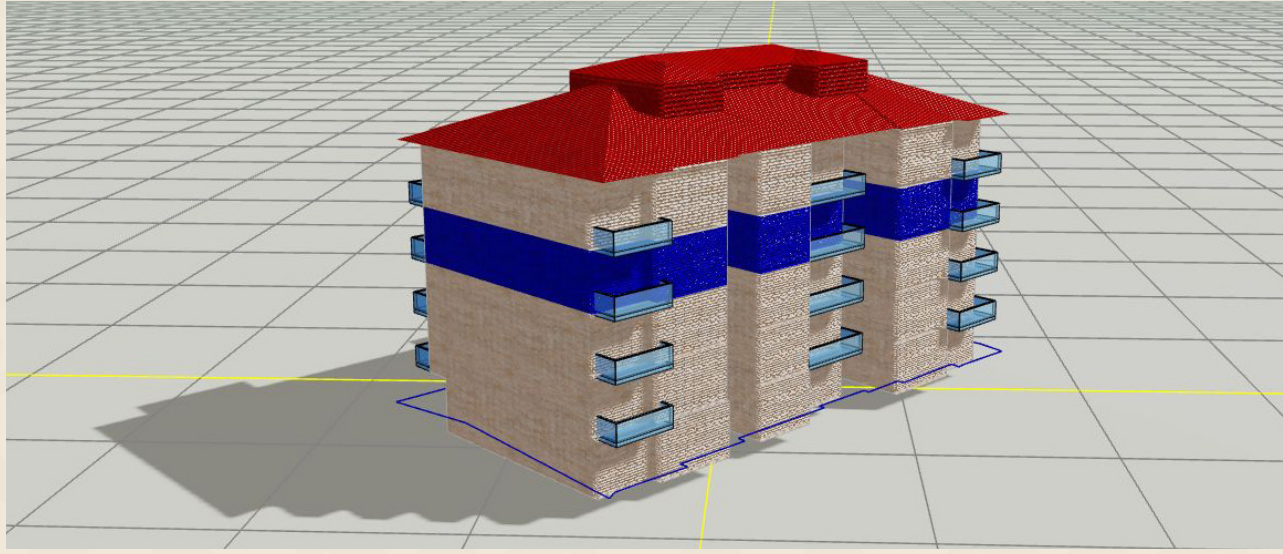
Vatandaşımızla devletimiz arasında **mülkiyet sorunu** kalmaması için; 2B ile hazineye ait tarım arazilerinin satışıyla; 1 milyon 176 bin hak sahibi kardeşimize tapu sevincini yaşattık. 85 bin çiftçimize kullandıkları arazileri kiralarak tarım ve hayvancılığımıza çok büyük bir katkı sağladık.

Şimdi; **2B arsalarımız için;** 5 milyon vatandaşımızın heyecanla beklediği, çok özel bir adım daha atıyoruz. 81 ilimizde, 2B alanlarının tamamının mülkiyet haklarını belirleyecek; kullanıcıları tespit edecek ve yıllardır bekleyen kardeşlerimize tapularını kazandıracacağız.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğümüzle, tescil harici alanların tesciline yönelik envanter çalışmalarımızı da 2026 yılı içerisinde tamamlayacağız.

53

3 Boyutlu Kadastro ve Şehir Modelleme çalışmamıza da başladık; artık binalarımızdaki tüm mülkiyet haklarını üç boyutlu izleyebilecek; vatandaşlarımızın satın alacakları konutlar hakkında en doğru bilgiye erişmelerini sağlayacağız.

3 Boyutlu Kadastro ve Şehir Modelleme Çalışması

Bu sayede, emlak piyasasında şeffaflığı sağlayarak; haksız fiyatları engelleyecek; insanımızı kimsenin kandırmasına, aldatmasına müsaade etmeyeceğiz.

Değerli Milletvekilleri,

Milyonlarca vatandaşımızın merakla beklediği **“Site Yönetim Yasası”** Meclis’imize geldi. Vatandaşımızın cebini ilgilendiren bu düzenlemeyle; herkesin şikâyet ettiği **“haksız ve keyfi aidat artışlarını”** tamamen durduracağız. Site yönetim sektörünü, 7/24 esasıyla takip edeceğiz. Her yönetimi, yılda en az bir kez denetleyeceğiz. Yanlış uygulama yapanlara her türlü yaptırımı, milletimiz adına uygulayacağız.

Yeni Sığınak Yönetmeliğimizle de; artık yeni metro tünelleri, büyük millet bahçeleri, stadyumlar, alışveriş merkezleri, otoparklar, hastaneler, yurtlar ve 10 bağımsız bölüm üzerindeki konutlarda sığınakları zorunlu hale getirdik. Mevcut sığınakları da 1 yıl içinde mevzuata uygun hale getireceğiz.

Bakanlığımızın tüm bu çalışmalarını daha da verimli hale getirmek için kadromuzu da güçlendiriyoruz. Buradan gençlerimize müjdemizi veriyorum. **2026 yılında** tam **1.500** kardeşimizi daha ekibimize dahil edeceğiz. Şimdiden gençlerimiz için hayırlı olsun diyorum.

2025 yılında

1.850 kişiyi istihdam ettik

2025 yıl sonuna kadar

Toplam 510 kişiyi daha istihdam edeceğiz

2026 yılında ise **1500 kişi**yi istihdam edeceğiz

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun Değerli Üyeleri,

Anlatmakla bitiremeyeceğim tüm bu eser ve hizmetlerin ışığında şunu söylemek isterim. Yaptığımız her işte şiarımız; milletimizin duasına layık olmak için canla başla mücadele etmektir.

İnşallah Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, daha nice yıllar; bu milletin vefalı evlatları olarak aşkla, azimle, kararlılıkla çalışmaya devam edeceğiz.

Ben bu duygularla; her birinize teşekkür ediyor, toplantımızın ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

*Bu kitap, "Sıfır Atık Projesi" kapsamında
geri dönüşümden elde edilen materyaller ile hazırlanmıştır.

www.csb.gov.tr

 [csbgovtr](https://twitter.com/csbgovtr)

 [cevreseshircilikbakanligi](https://facebook.com/cevreseshircilikbakanligi)

 [cevre_sehircilik_bakanligi](https://instagram.com/cevre_sehircilik_bakanligi)